

=====

Vanavond heeft u uw opvattingen gegeven over het concept meerjarenprogramma (2015 – 2015) voor een aardbevingsbestendig en kansrijk Groningen. In het verlengde hiervan ligt het leefbaarheidsplan voor Bedum. Ook hierop hebben wij uw suggesties of kanttekeningen goed gehoord.

Die opgave valt niet mee: het gaat om heel veel tekst in enkele weken, soms dagen. Toch overheerst het gevoel dat we nu houvast hebben en de opgave globaal en in samenhang in beeld, hoewel we nog lang niet alles weten, dat we de koers kunnen bepalen, hoewel op hoofdlijnen en met vragen, dat in de regelingen en aanpak de positie en het belang van de Groningers zelf tot vertrekpunt is genomen, hoewel dat niet door iedereen zo wordt gezien, en dat we nu samen, als NCG en overheidspartijen, de schouders eronder moeten zetten.

Dit gebeurt langs vier sporen:

- vergroting veiligheid en preventieve versterking van gebouwen;
- verbetering van regelingen als voor schade en voor het pluspakket;
- verbetering van de leefbaarheid;
- idem van het economisch perspectief.

Eigenlijk zijn deze sporen de concretisering van de voorstellen van de commissie Meijer.

Een voorbeeld van koers en vragen tegelijk is de nieuwe contourenkaart van het KNMI. Deze bevestigt het episch centrum in Loppersum, met aflopende grondversnellingen eromheen. Dat zie ik als steun voor de aanpak van binnen naar buiten, de zgn no regret maatregelen. In dat episch centrum moet hoe dan ook worden begonnen.

Die kaart geeft ook aan dat de grondversnellingen in Bedum, maar ook in Winsum, de Marne en de stad, fors lager zijn dan eerder werd verondersteld, grofweg tussen de 0,12 en 0,20 PGA; dat er hier in Bedum dus sprake is van minder risico's, het dus een stuk minder onveilig is dan eerder aangenomen. Er komt steeds meer informatie –recent de tussenresultaten van de NAM- beschikbaar die ik, naar ik hoop en verwacht, die tendens zal onderbouwen. Dat blijft voorlopig lastig, want de nieuwe contourenkaart – dat legt de basis voor inzicht in de dreiging- is nog niet vertaald in herijking van de veiligheidsrisico's, de commissie Meidam gaat wel van een 10/5 norm uit en dus een gelijk risico met de rest van Nederland, en minister Kamp heeft gemeld dat uitgangspunt over te nemen, maar de nieuwe NPR, de bouwrichtlijnen voor nieuw- en bestaande bouw, is er nog niet. We moeten het nog steeds doen met de "groene NPR". Die nieuwe gegevens van de NAM zijn trouwens, zoals de NAM zelf zegt, een tussenstand die nu voor toetsing en controle is aangeboden. En daar komt de uitspraak van de Raad van State dezer dagen bij. Die uitspraak en een voorlopig plafond van 27 miljard m3 gas zie ik vooral als een bevestiging van de koppeling tussen gaswinning en veiligheid in combinatie met bouwkundige versterking. Het een kan niet los van het ander worden gezien. Het zijn allemaal elementen op weg naar het oordeel van het SodM en dat is de grondslag voor het winningsplan 2016. In die volgorde en op inhoud moeten die zaken worden beschouwd. En dat is al lastig genoeg; dit is inderdaad een loodzwaar dossier – bedrukkend heb ik het eerder wel genoemd: door de impact, door de berg onderzoeken en tegenstrijdigheden, door de zorgen die dat veroorzaakt bij onze inwoners, en ook, zoals de CU dat noemde, door een gevoel van onmacht. De CU sprak van wildgroei in rapporten en opvattingen; ik deel dat en het nadeel is dat dit de kans op "cherry-picking" vergroot.

Zo bezien schieten we niets op met het politieke gekrakeel over aantallen te verstevigen gebouwen – dat is ook al eerder gebeurd, met mijn zelfde commentaar- of over de slager die

zijn eigen vlees keurt. Ik begrijp de achterdocht naar de NAM, maar NAM en EZ besluiten niet samen. De verantwoordelijke voor de gaswinning is de minister van EZ. Hij kan aan die vergunning voorwaarden verbinden, ook met financiële consequenties. Dan ligt overleg tussen vergunningverlener en vergunninghouder voor de hand. Zo is dat ook gebeurd bij de akkoorden die de Groningse overheden met EZ heeft gesloten en die daarna hebben geleid tot instemming van de NAM, die uiteindelijk de rekening betaalt. En in die periode is het goede moment voor de critical review die Alders voorstelt; niet eerder, zoals het CDA voorstelt, want dan ontbreken nog enkele belangrijke schakels die nodig zijn voor een kritische beoordeling van het totaal beeld.

Pas in die samenhang en in combinatie met inzicht in de sterkte van individuele gebouwen kunnen concrete conclusies worden getrokken. Daarom blijf ik weg bij aantallen te versterken gebouwen; dat doet de NCG ook en dat vind ik heel verstandig. Er is geen enkel verschil van mening over het feit dat je in Loppersum moet beginnen; maar ook dat je de risico's in de schillen eromheen moet weten en daarnaar handelt. Deze aanpak voorkomt of beperkt een discussie over aantallen gebouwen of de waarde van rapporten, zonder de samenhang te kennen. In de opbouw en samenhang die ik net noemde, moeten de risico's worden bepaald en de daarbij passende maatregelen worden genomen.

Al die gegevens en rapporten komen eigenlijk bij elkaar en worden concreet, als opnieuw een huis, deze week in de Grotestraat, in de stutten wordt gezet. Nauwelijks bekomen van de schrik banjeren vreemden door je huis en moet je tijdelijk elders je heil zoeken. Dat is tot tevredenheid gelukt, zo bleek mij bij bezoek, maar de schrik en de vragen zijn er niet minder om. En juist die vragen moet zo snel mogelijk van een antwoord worden voorzien, zowel voor dit gezin als in het algemeen.

Dan moet ik helaas vaststellen dat gegevens over schadegevallen en inspecties door NAM / CVW nog steeds niet worden afgegeven; met een misplaatst beroep op de privacy. De CU meldt terecht dit punt. Hierdoor kunnen gemeenten dat niet als input gebruiken voor de aanpak van gebouwen en de prioritering ervan. Zo bezien is het verwijt naar het gemeentelijk bouw- en woningtoezicht toch wel een stevige vorm van je afkijken. En was het niet tot beleid verheven dat de overheid op dat terrein eigenlijk maar weinig had te zoeken; het vertrouwen in burgers en de markt was onbegrensd.

Ik stel ook vast dat de samenhang tussen de effecten van bevingen, bodemdaling en waterpeilbeïnvloeding –een punt dat door Bedum steeds is ingebracht- door de NCG is opgepakt. Dat is goed vanwege de effecten op gebouwen, maar ook, gemeentelijk gezien, met het oog op kades en wallekanten.

Dat neemt niet weg dat we aan de slag moeten: in elk geval met bevestigingsbestendige nieuwbouw, zonder vertraging en zonder lange procedures, en met inspecties van gebouwen, van publieksgebouwen als scholen en van woningen. En dan kunnen we het ons niet veroorloven te wachten tot de laatste wetenschappelijke onderbouwing. De foto's van de schoolgebouwen zijn genomen, het plan van aanpak komt binnenkort in uw raad; daarin passen niet veranderingen van de spelregels tijdens de wedstrijd en evenmin een forse nota die bij de gemeente wordt neergelegd. Uw raad heeft terecht op 06.11.2015 daarover een stevig signaal afgegeven. Dat geldt temeer omdat er ook andere kosten zijn (ik noem de ambtelijke inzet, de kosten van WOZ) waarvan in de Akkoorden is afgesproken dat die niet voor gemeenterekening blijven, maar waarbij de betaling, of de concrete belofte daartoe, nog steeds achterwege blijft. En dan zijn er nog andere onzekerheden die het gevolg zijn van

op samenhangen met de gevolgen van de aardbevingen, zoals kademuren en mogelijk onderdelen van het streven naar “nul op de meter”.

De nationaal coördinator maakt komende weken een voorlopige begroting die half december in het kabinet aan de orde komt. Dat is ook een reden waarom deze stukken met stoom en kokend water zijn opgesteld en moeten worden behandeld. Wat het college betreft is dat de lakmoesproef voor den Haag, zowel ministers (meervoud!) als de Kamer. Want het lijkt soms erop dat de gaswinning daar al lang weer van de agenda is verdwenen en plaats heeft gemaakt voor nieuwe wanen van de dag. Ik zie dat terug in de actuele discussie in Den Haag over de 5 miljard euro die over is; de politieke partijen komen er niet uit! Je zou zeggen: doe er 1 van naar Groningen! In zo’n luxe discussie past in elk geval geen krenterigheid en vertraging, als het gaat om uitbetalen wat ons is beloofd! En dan noem ik bij wijze van voorbeeld de waardevermeerderingsregeling voor alle Groningers in de aardbevingsgemeenten en de extra kosten van gemeenten op diverse terreinen als WOZ, extra inzet, de schoolgebouwen, de infrastructuur en de duurzaamheid.

In deze zin sluit ik me aan bij de verzuchting van de CU dat we overal achteraan moeten, ons gelijk elke keer moeten bevechten of zelfs afdwingen. Enige generositeit bij de inlossing van de schuld aan de Groningers zou Den Haag niet misstaan!

Ik heb het al vaker gezegd: we moeten aan de slag; we moeten de lusten en lasten van de gaswinning anders en beter verdelen. Dat is beloofd en dat moeten we waar maken; alleen zo herstellen we het vertrouwen van de Groningers.

Ik ga nu meer specifiek in op vragen en opmerkingen die door uw fracties en door insprekers op tafel zijn gelegd.

Ik begin met de opkoopregeling. De burgemeesters zijn niet tegen een opkoopregeling als in Moerdijk, integendeel. Maar laat ik vooral voor me zelf spreken. In Moerdijk is gebleken dat de overheid een bodem legt voor vertrek, of houvast biedt als je je gevangen voelt in je eigen woning, maar dat daarvan nauwelijks gebruik wordt gemaakt. De vraag of je nu en op voorhand voor of tegen een toepassing van een vergelijkbare regeling voor Groningen bent, is niet met een simpel ja of nee te beantwoorden; zeker niet nu de consequenties daarvan niet zijn bestudeerd. De waarde van onroerend goed speelt niet alleen bij deze regeling een essentiële rol. Dat element zien we terugkomen bij de WOZ, maar ook in een aantal uitspraken van de rechter in eerste aanleg. Zo kan een beeld of een ontwikkeling alle kanten uitvliegen. En dat kan niet vanwege de mogelijke consequenties naar de woningmarkt: versterkt een dergelijke maatregel krimp en leegstand of blijkt het een stimulans om met nog meer plezier in Groningen te blijven of te gaan wonen. En de financiële effecten kunnen zeer groot zijn, ook voor bewoners. Je kunt niet een keuze voor A maken als B of C ook nog tot de mogelijkheden kunnen gaan behoren.

Ik beschouw de toepassing van de regeling die Alders nu voorstelt voor enkele specifiek omschreven situaties, als een goed begin.

Een aantal van u heeft de contourenkaart, de commissie Meidam en de NPR aan de orde gesteld, met name de vertaling ervan naar de praktijk, in elk geval de nieuwbouw. In een economisch kwetsbaar gebied mogen die projecten geen vertraging oplopen door gedoe rond bevingsbestendige maatregelen. Ik heb dat ook gezegd in de raadscommissie van 15.06.2015. Dus moet je doorpakken, zeker weten dat je de goede versterkingsmaatregelen neemt en dat die worden vergoed. Daarin passen ook de afspraken die rond het Forum in de

stad zijn gemaakt, zo zeg ik in de richting van het CDA. Maar dan kan het niet zo zijn dat in het tussenliggende gebied ten opzichte van het episch centrum –en dan heb ik het over Bedum- een fors prijskaartje bij de gemeente wordt neergelegd, zoals bv bij schoolgebouwen dreigt te gebeuren. De aanpak en voorstellen rond schoolgebouwen zullen u zo spoedig mogelijk worden voorgelegd, inclusief de koppelkansen en de omvang van de tijdelijke huisvesting. Tenslotte heb ik u al gezegd dat allerlei gegevens en kaarten de aanpak van binnen naar buiten ondersteunen; ik voeg eraan toe dat nieuwbouw in het G12 geen strobreed in de weg moet worden gelegd. Je kunt beter achteraf zeggen dat een project met een tandje minder had gekund dan, als het klaar en in gebruik is, spijt hebben dat je geen of onvoldoende preventieve maatregelen hebt genomen.

Tenslotte merkt het college bij de tweede motie, ingediend door alle fracties, nog op eensgezindheid te laten prevaleren boven nuances per onderdeel. En die zijn er zeker te maken, om te beginnen bij de eerst over de omvang van de gaswinning.

19.11.2015 / HB